

KOSKE

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminta 10 vuotta

2012

Tervetuloa Kosken juhlaulkaisun pariin!

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta astui voimaan. Nyt on syytä pysähtyä katsomaan, mitä on saatu aikaan ja mitä Keski-Suomen sosiaalialalle kuuluu.

Tässä julkaisussa esitellään ja arvioidaan osaamiskeskuksen perustyötä, palvelutoimintaa ja hanketyötä. Ammatillaiset kertovat haastatteluissa, miltä sosiaaliala tilanne näyttää eri näkökulmista ja mikä Kosken merkitys omalle työlle on ollut.

Toimintamme on perustunut koko 10 vuoden ajan vilkkaaseen yhteistyöhön. Yhdessä tekemisen meininki on maakunnassamme aina ollut vahvaa, valtakunnallisestikin merkillepantavaa. Voimavaroja yhdistämällä olemme tehneet tuloksekasta kehittämistä ja laadukkaita palveluita. Koskelta on ennen kaikkea toivottu eri tahojen koollekutsumista ja siihen toiveeseen olemme vastanneet. Kymmenen vuoden aikana on koordinoitu työryhmiä, järjestetty työkokouksia ja koottu asiantuntijoita ratkomaan erilaisia ajankohtaisia kysymyksiä. Työskentelyssä ovat olleet mukana niin asiakastyön ammattilaiset, kouluttajat, tutkijat, esimiehet, vapaaehtoiset, asiakaskehittäjät kuin alan yrittäjätkin. Koske on tarjonnut foorumin alan kehittämisen punaisen langan hahmottamiseksi ja määräaikaisten hankkeiden jatkumon turvaamiseksi. Koskessa on kuunneltu kentän viestejä herkällä korvalla ja reagoitu joustavasti tarpeiden mukaan.

Kosken työ perustuu avoimuuden, luotettavuuden ja yhdenvertaisuuden periaatteille. Kosken toiminnan perustana on koko 10 vuoden ajan ollut eettisten kysymysten esillä pitäminen. Olemme halunneet tarjota maakunnan ammattilaisille myös foorumin ja välineitä niiden kipeiden ja kovien kysymysten pohdintaan, joiden eteen he

arkityössään joutuvat. Välähdyksen tästä työstä antaa Petteri Niemen artikkeli sosiaalisen hyvinvoinnin luonteesta.

Vuosien mittaan maakunnallisessa kehittämisessä on panostettu esimerkiksi laitosten ja laitospäivien työtöiden purkamiseen sekä asiakkaiden ja kansalaisten vahvempaan osallisuuteen. Tulevaisuuden tavoitteenamme on toteuttaa yhä enemmän tutkittuun tietoon perustuvaa kehittämistä ja palvelua sekä saada kansalaiset mukaan kehittäjiksi. Tähän suuntaan viitoittavat tietä mm. tämän julkaisun Mikko Mäntysaaren ja Sakari Möttösen artikkelit.

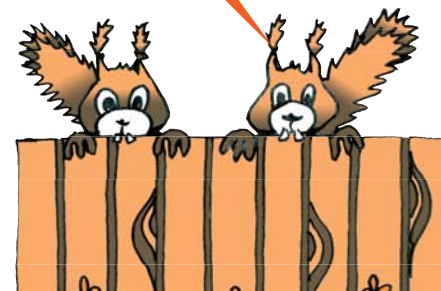
Juhlavuoden kunniaksi Koske toteutti yhdessä 16 eri organisaation kanssa sosiaalialan julkisuuskampanjan otsikolla Sosiaalialan positiiviset polut. Kampanjassa on kerrottu sosiaalialan monipuolisista ammateista ja kehittämistoiminnan hyvistä tuloksista sekä tuotu esille asiakkaan parasta ajattelevia ammattilaisia, työhönsä tyytyväisiä tekijöitä ja apua saaneita asiakkaita.

Lämmin kiitos kumppaneille kuluneista vuosista! Toivotamme kaikki kiinnostuneet mukaan yhteistyöhön sosiaalialan kehittämisen positiiviselle polulle.

Jyväskylässä Matarankadulla huhtikuussa 2012

Marja Heikkilä ja Raili Haaki

Mitä noi tekee?

Sakari Möttönen:

Yhteistyöllä ja yhteisöllisyydellä ilkeiden ongelmien kimppuun

Elämme yhteiskunnallisen murroksen aikaa. Puhutaan postmodernista yhteiskunnasta, jossa muutos nopeutuu, ennustettavuus häviää ja monimutkaisuus lisääntyy. Ongelmat muuttuvat kesyistä ilkeiksi. Kesyt ongelmat ovat sellaisia, jotka voidaan tarkasti määritellä. Ne toistuvat samanlaisina. Niillä on alku ja loppu. Kesy ongelma voidaan ratkaista. Kesystä ongelmasta esimerkkinä on tilanne, jossa kuntaan tarvitaan päiväkotia. Kun uusi päiväkotia avataan, ongelma on ratkaistu.

Ilkeitä ongelmia, joita kutsutaan myös kinkkisiksi, pirullisiksi tai sitkeiksi, on vaikea määritellä. Ne näyttävät erilaisilta, kun niitä katsotaan eri suunnista. Ne ovat monitahoisia. Niille ei löydy yhtä oikeaa ratkaisua. Ilkeä ongelma on erilaisten syiden, oireiden ja seurausten kimppu. Sillä ei ole alkua eikä loppua.

Syrjäytyminen on tyypillinen ilkeä ongelma. Sitä on vaikea määritellä. Syrjäytymisellä on erilaisia ilmenemismuotoja, joita paljastuu, kun ongelmaa lähestytään eri suunnista. Ongelmaa ei voida ratkaista. Syrjäytymistä ei pysty kokonaan poistamaan. Silti se on tärkeä yhteiskunnallinen kysymys. Muitakin ilkeitä ongelmia on helppo luetella. Ihmisten sosiaalisiin oloihin ja elämäntilanteisiin liittyy paljon ongelmallisuutta, jolla on ilkeä luonne.

Ilkeän ongelman ratkaisusta ei voida antaa vastuuta yhdelle toimijalle. Niitä on piiritettävä useiden toimijoiden voimin. Vaikka ilkeitä ongelmia ei voida ratkaista, ne eivät ole ylitsepääsemättömiä eikä niiden edessä saa lannistua. Niistä voidaan selviytyä. Tärkeämpää kuin etsiä oikeaa ratkaisua on löytää yhteistä ymmärrystä ongelmien luonteesta ja kehittää ongelmia

uusien lähestymistapojen. Sen ohella, että on helppo luetella ilkeitä ongelmia, ei ole vaikeaa kertoa esimerkkejä siitä, miten niihin on saatu helpotusta. Elämäntapamuutoksilla on saatu sydän- ja verisuonisairaudet jyrkkään laskuun. Monenlaisella valistustyöllä ja lainsäädännöllisillä toimenpiteillä on saatu tupakointia vähennettyä ja työilman laatua parannettua siten, että keuhkosairauksiin kuolleiden määrä on pienentynyt. Asunnottomuuteen on saatu parannuksia niin paljon, että ihmisiä ei enää kuole kaduille syksyn ensimmäisinä pakkasöinä. Ongelmien lisääntymisestä on esimerkkejä kuitenkin enemmän. Päihdeongelmat näyttävät pahenevan, samoin mielenterveysongelmat. Lastensuojelussa törmätään aina vain vaikeampiin tilanteisiin. Ihmisten eriarvoisuus kasvaa, eikä toimeentulo-ongelmissa ole juuri parannusta tapahtunut.

Samalla kun yhteiskuntatieteilijät ovat analysoineet yhteiskunnallisten ongelmien luonnetta, he ovat tarkastelleet sitä, miten niitä pitäisi lähestyä. Lähestymistavat on jaettu kolmenlaisiin. Ensimmäistä tapaa kutsutaan autoritaariseksi. Se lähtee siitä, että jollakin päättäjätaholla on oikea käsitys, miten ongelma tulee ratkaista. Lähestymistavan noudattaminen edellyttää, että sillä taholla, joka ratkaisun määrittelee, on oikeus antaa käskyjä niille, joille ongelman ratkaiseminen kuuluu. Toinen lähestymistapa on markkinasuuntautuneisuus. Ajatellaan, että parhain ratkaisu syntyy valinnan avulla. Kun toimijat voivat vapaassa kilpailussa esittää oman ratkaisunsa, valinnan kautta löytyy tilanteeseen parhaiten sopiva toimija. Näitä kahta lähestymistapaa voidaan hyvin käyttää kesyjen ongelmien ratkaisemisessa.

Kolmatta tapaa kutsutaan vuorovaikutteiseksi tai verkostomaiseksi. Tässä lähestymistavassa tunnustetaan, että jo ongelman määrittely edellyttää erilaisten toimijoiden yhteistyötä, koska kenelläkään ei ole ainuttakaan oikeaa käsitystä ongelmasta. Myös parhaat toimintatavat löytyvät yhdistämällä eri toimijoiden osaamista. Vuorovaikutuksen avulla toimivat verkostot ovat tehokkain tapa käydä ilkeiden ongelmien kimppuun. Tällaisessa lähestymistavassa toteutuu yhteisöllisyys, jonka keskeinen ominaisuus on toimijoiden väliset hyvät ja luottamukselliset suhteet.

ilkeän ongelman ratkaisusta ei voida antaa vastuuta yhdelle toimijalle

Ilkeät ongelmat eivät ole vain suuria yhteiskunnallisia kysymyksiä, vaan niitä esiintyy paikallisissa yhteisöissä ja arkielämässä. Myös yleiset yhteiskunnalliset ongelmat saavat ilmenemismuotonsa paikallisissa oloissa. Ilkeitä ongelmia ei luonteensa vuoksi ole syytä lähestyä vain ammatillisen tiedon ja osaamisen näkökulmasta. Arkitieto ja arjen kokemukset on pystyttävä sitomaan ongelman ratkaisemiseen. Hyvät käytännöt syntyvät oppimisen avulla, onnistumisen ja erehdysten kautta. Sen vuoksi niitä on kokeiltava ja testattava. Ratkaisut eivät ole kertasuorituksia vaan ne vaativat jatkuvaa kehittämistyötä.

Monien toimijoiden verkostot, joita tarvitaan lähestyttäessä ilkeitä ongelmia, eivät synny itsestään. Tarvitaan ihmisiä ja organisaatioita, jotka osaavat tunnistaa ilkeitä ongelmia ja kerätä yhteen toimijoita, joilla on annettavaa ongelman kimppuun käymisessä. Erilaisten toimijoiden yhteistyön organisointi ja erilaisen tiedon yhdistäminen vaativat toisenlaista osaamista kuin kesyjen ongelmien ratkaiseminen, jossa selkeästi rajattuihin ongelmiin voidaan kehittää ratkaisuja erilaisilla suunnittelumenetelmillä.

Sosiaalialan ongelmat ovat pääsääntöisesti ilkeitä. Ratkaisujen etsiminen ongelmiin ei ole uusien tuotteiden kehittämistä tai uusien menetelmien opettelemista. Kehittämistä täytyy tehdä yhdessä muiden kanssa lähellä ihmisiä ja ongelmia. Osaaminen, ymmärrys, ihmiskäsitys, toisten kunnioitus ja luottamus toisiin ihmisiin ovat avainasemassa lähestyttäessä sosiaalisia ongelmia. Kehittämistyössä on tärkeää, että jonkun täytyy saattaa toimijat vuorovaikutukseen.

Ilkeiden ongelmien parissa tehtävälle työlle nykyisessä kehittämisajattelussa ei aina anneta arvoa. Koska kehittämisen suunta ja tavoitteet muotoutuvat toimijoiden yhteisissä prosesseissa, työlle on vaikea asettaa yksiselitteisiä ja mitattavia tavoitteita. Työn tuloksia ei voida esittää mitattavina suureina, eivätkä vaikutukset näy välittöminä tuloksina. Tavoitteena on vaikuttaa syihin ja auttaa ihmisten selviytymisessä eikä saada erilaisia suorituksia aikaan. On mieluummin kysyttävä, onko työssä onnistuttu kuin onko ongelma ratkaistu.

Sosiaalialan osaamiskeskusilla on osaamista koota toimijoita ja voimavaroja yhteen. Niiden perustarkoitus on yhdistää tutkimuksellista

tietoa, ammattiosaamista ja käytännön arkitietoa. Tämän tarkoituksensa vuoksi ne eroavat niistä kehittämissyksiköistä, jotka suunnittelevat kesyjen ongelmien ratkaisemisessa tarvittavia tuotteita ja menetelmiä. Tämä on myös syy siihen, että sosiaalialan osaamiskeskukset ovat joutuneet taistelemaan asemansa puolesta. Puutteellinen sosiaalisten ongelmien ymmärrys on synnyttänyt kritiikkiä sosiaalialan kehittämistyötä kohtaan. Sosiaalialan kehittämisessä saadaan harvoin samanlaisia näyttöjä aikaan kuin esimerkiksi joissakin lääketieteellisissä keksinnöissä. Sosiaalialan työn ja kehittämisen vaikuttavuutta pitää kyllä arvioida, mutta se on tehtävä alan luonteeseen sopivilla menetelmillä. Myös tähän työhön sosiaalialan osaamiskeskukset ovat antaneet merkittävän panoksen.

Sosiaalialan osaamiskeskusilla on kaksi perustehtävää. Yhtäältä ne tekevät kehittämistyötä, jossa kerätään toimijoita yhteen pohtimaan ja suunnittelemaan, miten jonkin tehtäväalueen tai asiakasryhmän palveluja parannetaan ja tuodaan helpotusta ihmisten ongelmallisiin elämäntilanteisiin. Tästä työstä hyviä esimerkkejä ovat Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten (Kosken) monet kehittämishankkeet. Toisaalta osaamiskeskukset lisäävät tietoa sosiaalialan ongelmien luonteesta ja kasvattavat ymmärrystä siitä, miten sosiaalisia ongelmia on lähestyttävä. Tätä työtä Koske on tehnyt kokoamalla yhteen sosiaalialan ammattilaisia ja käytännön työntekijöitä sekä tutkijoita, kouluttajia ja kehittäjiä.

Sosiaalialan osaamiskeskukset onnistuvat työssään niillä alueilla, joilla on valmiutta ja osaamista yhteistyöhön ja verkostomaiseen toimintatapaan. Keski-Suomessa on hyvää maaperää yhteisölliselle kehittämistyölle. Koske on osoittanut kykyä hyödyntää jo toimivia yhteistyöverkostoja ja taitoa vahvistaa verkostotyötä, jolla on käyty ilkeiden yhteiskunnallisten ongelmien kimppuun. Tällä tavalla Koske on tehnyt merkittävää kehittämistyötä ja saavuttanut arvostetun aseman sekä valtakunnallisena että paikallisena hyvinvointialan toimijana.

Kirjoittaja on Jyväskylän kaupungin strategiajohtaja.

HAASTATTELU

Armas Laatinen
Vaajakosken Suvanto ry.
Kosken päihde- ja mielenterveystyöryhmä

Vapaaehtoisena päihdetyössä: näköpiirissä monenkokoista onnistumista

Vaajakosken Suvanto on kaikille avoin päiväkeskus Vaajakosken keskustassa. Sen tehtävänä on aktivoida ihmisiä, joita uhkaa syrjään jääminen ja vetäytyminen arkielämän tahdista. Ongelmia aiheuttavat päällimmäisinä päihdeet, koulutuspaikatta ja työtä jääminen sekä mielenterveyden ongelmat. Vaikeuksien syystä riippumatta ihmisiä kannattelevat samat asiat: yhteisöön kuuluminen, järkevä tekeminen ja toisten ihmisten apu ja tuki.

Suvannon neljä työntekijää ja vaihteleva joukko vapaaehtoisia järjestävät asiakkaille mielekkään tekemisen mahdollisuuksia. Päiväkeskuksessa on tilat puu- ja metallitöihin, ompelamiseen, lukemiseen ja yhdessä olemiseen. Siellä voi käyttää internetiä, saunoa ja syödä edullisen aterian. Iso työ on oman kirpputorin tavaroiden vastaanottamisessa ja myymisessä.

Sosiaalityöntekijän tehtävästä eläkkeelle jäänyt Armas Laatinen on yksi Vaajakosken Suvannon aktiivisista vapaaehtoisista työntekijöistä. Hänen pitkä työhistoriansa diakonina, nuorisotyöntekijänä ja sosiaalityöntekijänä antaa taidon kohdata laaja asiakaskunta. Laatiselle on muodostunut käsitys ongelmien syistä ja myös toivottavista ratkaisuista.

Vaajakosken Suvanto on jo vuosia kuulunut Kosken yhteistyöverkostoon. Laatinen kertoo, että tärkeää antia Suvannolle ovat yhteistyöpalaverit, etenkin Kosken päihde- ja mielenterveystyöryhmän kokoukset, joissa työntekijät ja vapaaehtoiset pääsevät vuorovaikutukseen saman alan ihmisten kanssa ja oppivat tuntemaan yhteistyökumppaneita. – Yhteistyössä oppii, ja Kosken kautta on saatavilla paljon tietoa ja koulutusta, kertoo Armas Laatinen.

Viesti kulkee myös toiseen suuntaan. Laatinen haluaa Kosken kautta viestittää muille sosiaalialan toimijoille, että erilaisia ongelmia selvitellessä on aina tutkittava päihdeiden väärinkäytön osuus – myös silloin, kun se ei näy päällepäin. Alkoholi voi olla sekä synnä että seurauksena mielenterveysongelmissa, työttömyydessä, yksinäisyydessä ja syrjäytymisessä, ja se vaikuttaa laajaan lähipiiriin, eritoten lapsiin.

Laatinen mukaan Suvannon työ ei tulevaisuudessa vähene – ikävä kyllä tai onneksi, kuinka sen ottaa. Kasvavan tarpeen vastapainoksi Suvannossa nähdään monenkokoisia onnistumisia: yhden kohdalla iloitaan raittiista päivästä, toinen on saanut voimia hankkia koulutuspaikan ja aloittaa opiskelun ja itsenäisen elämän.

HAASTATTELU

Tuija Uusoksa
Keski-Suomen seututerveyskeskus
Vanhussosiaalityön työkokoukset

Sosiaalityön ratkaisuja kaksin silmin

Keski-Suomen terveystointa myllerrettiin vuonna 2011, kun kahdeksan kunnan terveyskeskukset yhdistyivät yhdeksi suureksi Keski-Suomen seututerveyskeskukseksi. Uuden seututerveyskeskuksen sosiaalityötä hoitaa koko alueella kaksi sosiaalityöntekijää. He toimivat nimenomaisesti osana terveystoimea – kunnilla on lisäksi omat sosiaalityöntekijänsä.

Terveyskeskusten sosiaalityöntekijöiden avulla potilaat ja heidän omaisensa saavat neuvontaa ja palvelua myös sosiaalisissa ongelmissa. Asiakkaaksi tullaan usein lääkärin kautta tai osastolta, mutta yhtä lailla asiakkaat voivat tulla omatoimisesti tai esimerkiksi Kelan tai työvoimatoimiston kehotuksesta. Työkenttä on niin laaja kuin se ylipäänsä voi olla: lastensuojelusta vanhustyöhön, lomakkeen täytöstä terapeuttiseen tukemiseen ja ammatilliseen kuntoutukseen.

Sosiaalityöntekijöistä toinen, Tuija Uusoksa, työskentelee läntisissä kunnissa eli Keuruun, Multian ja Petäjäveden alueella. Kuntien ikärakenteen mukaisesti vanhustyön osuus on suuri. Sosiaalityö on aina myös konkreettista, mutta olennaisimpia piirteitä ovat ohjaus ja neuvonta: ilman neuvontaa asiakkaan on usein mahdotonta tietää, mitä voi tehdä ja mitä kannattaa tehdä. Tukimuotojen kirjo on laaja, ja ratkaisua kaipaavat ongelmat limittyvät eri sektoreille.

Toinen tärkeä asia on asiakasyhteistyö: asiakkaan puolesta ei päätetä eikä toimita, vaan kysymyksiä selvitetään yhteistyössä. Uusoksa haluaisi keventää käsityksiä, pelkojakin, siitä, millaista on tulla sosiaalityön asiakkaaksi. Vaikkapa lastensuojeluilmoituksen tekeminen ei merkitse ilmiantamista ja äkillisiä toimenpiteitä vaan tuen alkamista, avun saamista ja ratkaisujen etsimistä yhteistyössä. Sosiaalityöntekijän tehtävänä ei ole

kontrollointi ja määrääminen, vaan auttaminen, tukeminen ja tukitoimien esittelemine. – Kaksin silmin löydetään parhaat toimintatavat, Tuija Uusoksa muistuttaa.

Koske järjestää sosiaalityöntekijän toimenkuvaan sopivia työkokouksia muutaman kuukauden välein, ja Tuija Uusoksa on osallistunut vanhussosiaalityön työkokouksiin. Työpalaveri on yksin työtään tekevälle henkireikä, työnohjausta toisten saman alan ihmisten kanssa. Kuka tahansa osallistuja voi ottaa esille aiheen, uudistuksen tai ongelmakimpun, josta keskustellaan, ja samalla kuullaan toisten näkemykset, kokemukset ja oivallukset. Joskus palavereihin on sovittu teemoja ennalta. Uusoksa on saanut myös arvokasta konsultaatioapua Kosken sosiaaliamiehiltä, joille voi soittaa yksittäisissäkin pulmatilanteissa.

Uusoksan mielestä Kosken tehtävä yhteistyön järjestämisessä ja koordinoimisessa on tärkeä myös tulevaisuudessa. Vanhustyössä on nähtävissä sosiaalityön hajanaisuus ja jopa sattumanvaraisuus: vanhus voi päätyä yhteistyöhön tehtävänimikkeiltään monenmoisten henkilöiden kanssa, palveluohjaajien, kotihoitoonohjaajien ynnä muiden. Kosken tarjoamalla foorumilla työntekijät voivat koordinoita ja selkeyttää myös tehtäviään ja vastuualueitaan. Sosiaalityössä parhaat ratkaisut voidaan löytää työntekijöiden ja Kosken yhteistyössä.

HAASTATTELU

Mikael Palola

Perusturvaliikelaitos Saarikka
Sosiaali- ja terveysjohdon työkokoukset

Yhteistyöverkostot työn tukena

Kuntien viime vuosien suuri urakka on ollut sosiaali- ja terveystoimen järjestäminen ja Paras-hankkeen vaatimuksiin vastaaminen. Saarijärvi, Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi ja Kyyjärvi tekivät vuonna 2008 suunnitelmat sosiaali- ja terveystoimensa yhdistämisestä. Perustettiin Sote-kuntayhtymä, joka hallinnoi alueen sosiaali- ja terveydenhoitotyöstä vastaavaa Perusturvaliikelaitos Saarikkaa. Saarikka aloitti toimintansa vuonna 2009.

– Muutostyössä nojauhimme monella tavalla Kosken asiantuntijuuteen, sanoo Saarikan johtaja Mikael Palola. Palola koordinoi muutostyötä, jota hänen ohellaan teki valtava joukko eri kuntien ja kuntayhtymien ihmisiä. Kosken edustajia kutsuttiin mukaan jo aivan alkuvaiheessa, ja heidän kauttaan kuultiin kokemuksia ja käsityksiä muilla alueilla käytetyistä toimintamalleista. He toivat asiantuntemuksensa moniin valmisteleviin työryhmiin. Palola kiittelee Kosken panosta: maakunnallisesti sosiaalialaa tuntevalta organisaatiolta on saatu arvokasta tukea ja tietoa sekä myös tärkeä asiantuntijaverkosto.

Maakunnallisen yhteistyön hyöty on myös konkreettista ja jatkuvaa. Saarikka käyttää Kosken valmistelemia käytännön toimintaohjeita ja -malleja muun muassa vammaispalvelussa ja perhehoidossa, ja myös palvelun myöntämisen kriteereissä pohjataan maakunnallisiin yhteisiin

kriteereihin. Samoin Saarikka ostaa sosiaaliamiehen palvelut Koskesta, ja sen johtokunnassa on koko ajan Kosken edustaja.

Palola osallistuu säännöllisesti Kosken järjestämiin Keski-Suomen alueen sosiaali- ja terveysjohdon työkokouksiin, joiden aiheet vaihtelevat sosiaalialan lainsäädännön uudistuksista rahoituksen ja käytännön työn järjestelyihin. Työkokouksissa muotoutuu aktiivinen yhteistyöverkosto, jota kautta suunnittelun ja päätöksenteon avuksi saa tärkeää tietoa kuntayhtymätyön ja sosiaalityön hyvistä käytännöistä sekä onnistuneista ja epäonnistuneista toimintatavoista.

Tiedon välittämisessä ja keskustelufoorumien järjestämisessä Koske on keskeinen maakunnallinen toimija. – Koske seuraa, mitä maailmalla tapahtuu, ja tuo sen tiedoksi meille, Palola kiteyttää.

Työn alla on aina lisää uudistuksia. Isona pohdittavana asiana on ikäihmisten palveluiden rakenteen uudistaminen. Laitosmaisten ratkaisujen tilalle etsitään ehkäiseviä ja kuntouttavia toimintatapoja, joissa omaiset ja kuntalaisetkin voisivat paremmin olla mukana. Isoja odotuksia on sosiaalipalveluiden ja esimerkiksi aikuissosiaalityön uudistuksista. Kosken ja yliopiston kanssa yhteistyössä aletaan selvittää myös lastensuojelun palvelukokonaisuuden kehittämistä.

HAASTATTELU

Ulla Lahti

Jämsän kaupungin vammaispalvelut
Kehittämishankkeet

Ja sitten alkoi tapahtua...

Kehitysvammaisten ohjaaja Ulla Lahti on Jämsän kaupungin pitkäaikainen vammais- ja kuntoutuspalveluiden palveluohjaaja. Kehittämistyöhön hän alkoi osallistua vuonna 2003, jolloin hän liittyi Vammaispalvelujen keski-suomalainen toimintamalli -hankkeen asiantuntijaryhmään. Vuosina 2005–2008 hän työskenteli Keski-Suomen vammaispalvelusäätiön hankkeessa suunnittelijana.

Ulla Lahti sanoo olevansa ennen kaikkea arjen perustyön tekijä. Osallistuessaan ensi kertoja hankkeisiin ja Koske-yhteistyöhön hän oivalsi, ketkä alaa kehittävät ja tekevät päätöksiä uusista suunnista: – Me, tavalliset ihmiset ja työntekijät. Perustyötä tekevät ovat Koskessa arkityön asiantuntijoita ja asiantuntijuudessaan tasa-arvoisia muiden kanssa. Tärkeä havainto oli myös se, että kun Koske verkostoinen ja hankeosaamisineen tuli pohtimaan työpaikalla heränneitä muutosideoita ja toiveita, alkoikin yhtäkkiä tapahtua: suunnitelmat valmistuivat, rahoitusta ja henkilöresursseja järjestyi ja lopputulos alkoi häämöttää.

Toimintakenttien myllerryksissä Lahden mielestä on tärkeää, että Keski-Suomen osaamiskeskus edustaa pysyvää ja pitkää kehittämistyön linjaa. Vaihtuvia organisaatioita ja yhteistyökuvioitakin on helpompi hahmottaa yhden pysyvän toimijan kautta. Tämä ei toki tarkoita, etteikö Koskekin kehittä omaa toimintaansa. Suunnan määräävät kentän tarpeet ja hiljaiset signaalit, jotka Koske kuuntelee ja pukee sanoiksi ja toiminnaksi.

Ulla Lahti muistuttaa, että niin innostavaa kuin kehitystyö onkin, se ei ole itsetarkoitus. Tärkeintä on aina arjen toiminta, perustyö, jota tehdään omassa organisaatiossa ja asiakkaiden kanssa. – Koske on hipaisu siinä, oman työn tuki, Lahti sanoo, – olennaista on se, miten yhteistyö edistää omaa työpanosta.

Kehittämisen projektiluontoisuus on Lahden mielestä tärkeää. Täysiä päiviä tekevät eivät pysty pitämään kehitystoimia yllä kokoaikaisesti.

Jaksamisen ja innostumisen kannalta on hyväksi, että projektilla on alku ja loppu – ja projektin jälkeen pitää saada sanoa: nyt tämä on tehty!

Kosken koulutukset ja sen ylläpitämä koulutuskalenteri ovat tärkeitä työntekijöiden osaamisen varmistamisessa. Koske kouluttaa monipuolisesti ja vieläpä edullisesti; esimerkiksi työkokousten ja seminaaripäivien hinta-laatusuhde on Lahden mielestä erinomainen. Hän on kuitenkin huolissaan siitä, että määrärahojen vähetessä työntekijöiden täydennyskoulutus voi jäädä pirstaleiseksi ja epäjohtonmukaiseksi. Työntekijät eivät voi jäädä työpaikan yleisen, kenties suppean täydennyskoulutusohjelman varaan, eikä koulutuksiin osallistumista saa ohjata myöskään sattuma eli se, mihin koulutuksiin työstään pääsee irrottautumaan. – Työntekijöiden lisäkoulutustarpeet ovat juuri niin yksilöllisiä kuin heidän asiakkaansakin, sanoo Ulla Lahti.

Vahvaksi vaihtoehdoksi nousee työntekijän oma aktiivisuus: on pidettävä itse huolta oikean koulutuksen saamisesta ja ammattitaidon ylläpitämisestä – siinä samalla tulee pidettyä huolta omasta työssä jaksamisesta ja työssä viihtymisestä. Koulutuksista ja hankkeista saa sitä enemmän hyötyä, tietoa ja innostusta, mitä aktiivisemmin niiden sisällön ja toiminnan suunnitteluun osallistuu ja mitä enemmän niihin itse panostaa.

Petteri Niemi:

Oikeuksien kunnioitus, arvostus ja välittäminen sosiaalisen hyvinvoinnin osatekijöinä

Sosiaalisen hyvinvoinnin käsite näyttäisi olevan yleistymässä sosiaalialan tutkimuksen ja sosiaalipolitiikan keskusteluissa. Tässä voi nähdä eräänlaisen sosiaalisen vastaiskun yksilökeskeisen hyvinvoinnin käsitteen sekä terveyden ja talouden käsitteistöjen kolonisaatiopyrkimyksiä vastaan. Mitä tämä käsite oikeastaan tarkoittaa? Miksi meidän olisi syytä korostaa hyvinvoinnin sosiaalista puolta?

Hyvinvointi ymmärretään tyypillisesti yksilölliseksi asiaksi. Hyvinvointi on sitä, että yksilön elämässä toteutuvat juuri hänelle sopivat asiat. Hyvinvointi on yritetty palauttaa nautintoihin, yksilöllisten mieltymysten ja tarpeiden toteutumiseen ja sellaisiin objektiivisiksi katsottuihin asioihin kuin perustarpeiden tyydytys, terveys, koulutus, työ ja sosiaalisuus. Sosiaalisuuskin siis esiintyy usein keskusteluissa hyvinvoinnista, mutta painoarvoltaan ja sisällöiltään vaihtelevilla tavoilla. Sosiaalisesta hyvinvoinnista puhuminen on mielekäästä, koska voimme näin korostaa sosiaalisuuden keskeistä merkitystä hyvinvoinnissa.

Sosiaalisuutta voidaan lähestyä monesta näkökulmasta. Ohuin

mahdollinen katsantokanta on sellainen, jossa sosiaalisuus viittaa ihmisten välisiin suhteisiin, jotka yksilö voi itse valita. Ihminen valitkoon sosiaalisuuden, jos esimerkiksi saa siitä mielihyvää tai kykenee sen kautta saavuttamaan tavoitteitaan. Todellisuudessa sosiaalisuus ei ole meille yksi vaihtoehto muiden joukossa. Vain oikeanlaisten vastavuoroisten sosiaalisten suhteiden kautta meistä ylipäättään tulee itsemääräämiseen kykeneviä ja tunne-elämältämme tasapainoisia ihmispersoonia.

Edellistä laajempi käsitys sosiaalisuudesta näkee ihmisen ei pelkästään sosiaalisena, vaan ”ultrasosiaalisena” lajina. Vain ihmislapset ovat taipuvaisia auttamaan myös muita kuin oman perheen tai lauman jäseniä. Juuri tämä ultrasosiaalisuus näyttäisi olleen ihmislajin menestyksen kannalta ratkaisevaa. Näin on tulevaisuudessakin. Vain ihmisten luontaista sosiaalisuutta vaalimalla voimme ratkaista rakentavalla tavalla kaikki maapallon väestön lisääntyessä kärjistyvät globaalit ongelmat välttämättömien resurssien niukkuudesta ilmastonmuutokseen.

hyvinvoinnin sosiaalista puolta on syytä korostaa

Tihein käsitys sosiaalisuudesta ottaa huomioon myös kestäviin sosiaalisiin suhteisiin sisältyvän normatiivis-eettisen ulottuvuuden. Sosiaalisuus on ikään kuin ladattu eettisillä velvollisuuksilla ja oikeuksilla. Tiheä käsitys sosiaalisuudesta on jo varhain ollut osa suomalaista sosiaalipolitiikkaa. Eino Kuusi aloittaa klassisen vuoden 1931 teoksensa Sosiaalipolitiikka sosiaalinen-käsitteen pohdinnalla. Hän ei näe sosiaalista vain individualistisen vastakohtana, vaan juuri sanaan socius (= toveri) liittyy keskinäisen yhteistunnon ja avunannon merkitys.

Heikki Ikäheimon ja Arto Laitisen tunnustuksen teoria kokoaa yhteen olennaisen rykelmän sosiaalisuuteen liittyviä eettisiä elementtejä. Teoriaa vapaamuotoisesti tulkiten voidaan sanoa, että tunnustus on kestävä sosiaalisuuden peruspilari. Kohdatessani toisen tunnistan ja tunnistan hänet toiseksi ihmiseksi, joka minun on otettava huomioon. Meille molemmille on järkevää vastavuoroisesti tunnustaa toistemme oikeus itsemääräämiseen ja myös muut eettiset perusoikeudet. Kärsimme suunnilleen samoista asioista, ja toisen kärsimyksen katsominen tuottaa tuskaa. Jo biologisesti meidät on ohjelmoitu kaipaamaan toistemme seuraa, ystävyyttä, kilvoittelua, yhteistyötä ja rakkautta. Jos muut yhteisön

jäsenet eivät missään vaiheessa yhtään välittäisi minusta eivätkä arvostaisi tekemisiäni, minun olisi hyvin vaikeaa välittää itsestäni ja arvostaa itseäni.

Sosiaalialan asiakkaat eivät hae hyvinvointivaltiolta pelkästään rahaa tai palveluja. Sosiaalisten ongelmien kanssa painivat ihmiset kaipaavat tyypillisesti myös tunnustusta. Heidän pitää saada kuulua johonkin. He kaipaavat tunnetta, että joku arvostaa heitä ja piittaa heidän kohtalostaan. He kaipaavat oikeuksia suojakseen, ettei heille voi tehdä mitä tahansa ja ettei heidän tarvitse hyväksyä mitä tahansa kurjaa kohtaloa. Toki myös heidän itsensä pitää vastavuoroisesti välittää muista ihmisistä ja tunnustaa heidän oikeutensa ja arvonsa. Järjestelmän hyväksikäyttäminen ei ole tunnustusteorian mukaista.

Sosiaalinen hyvinvointi on siis sellaista eettisesti kestävää hyvinvointia, jonka perustana olevat sosiaaliset suhteet tukevat vastavuoroista arvostusta, kunnioitusta ja välittämistä.

Kirjoittaja toimii Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksessa tutkijatohtorina.

SEURAAVAT TOIMENPITEET

- Projektisuunnitelman toteuttaminen
- Määräaikaisuus (hankesuunnitelma)
- Järjestäminen
 - Keskustelu
 - Järjestelmä
- Prosessin ylläpitäminen
- Pedagogiset innovaatiot
- Työryhmätoiminnan seuranta
- Lisäohjeet koulutusarvio
- Koulutus onni: Oppiminen- ja ohjauksen ONERYVA, Osaava Matti -ohjelma

Anne-Mari Hård-Janhonen

Jyväskylän kaupungin vammaisneuvosto
Kosken vammaistyöryhmä, Havun asiakaskehittäjäryhmä

Satu-Maria Virtanen

Kynnys ry
Kosken vammaistyöryhmä, Havun asiakaskehittäjäryhmä

Havu-keskus – vammaisen työnantajan tuki

Vammaistyötä on tehty päämäärätietoisesti vuosikymmenten ajan, ja vammaisten asema on kohentunut paljon. Vamman kanssa on kuitenkin elettävä joka hetki aamusta iltaan ja yölläkin, joten palveluiden tarve on suuri ja merkitys ihmiselle ratkaisevan tärkeä. Eläminen ja asioiden hoitaminen alati monimutkaistuvassa maailmassa ei ole helpottumassa.

Anne-Mari Hård-Janhonen ja Satu-Maria Virtanen ovat ajamassa vammaisten ihmisten asiaa. Hård-Janhonen on Jyväskylän vammaisneuvoston puheenjohtaja ja mukana monissa hankkeissa ja työryhmissä. Virtanen on jäsenenä vammaisneuvostossa. Hän on Kynnys ry:n Jyväskylän toimikunnan puheenjohtaja ja toimii Kosken vammaistyöryhmän puheenjohtajana. Ensisijaisena päämääränä on edistää vammaisten ja vammattomien ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia.

Kosken vammaistyöryhmä kokoontuu kolmisen kertaa vuodessa. Kokoukset ovat Satu-Maria Virtasen mukaan tärkeitä keskustelun paikkoja käytännön työtä tekeville. Niissä kuullaan mm. hankkeista ja maakunnan eri toimintatavoista, ja viime aikoina aiheena on ollut esimerkiksi erityiskoulujen yhdistyminen. Mukana on myös vammaisalaa opettavien oppilaitosten edustajia.

Keski-Suomessa vammaispalvelua on kehitetty merkittävä askel eteenpäin. Useat vammaiset tarvitsevat avustajaa – aamutoimiin, kotitöihin, asiointiin, matkustamiseen –, ja nykyään heillä on siihen lakisääteinen oikeus. Vuoden 2009 vammaispalvelulain uudistus takaa, että avustajan voi palkata harrastuksiin, yhteiskunnalliseen osallistumiseen

ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämiseen vähintään 30 tunniksi kuukaudessa; enimmillään avustaja voi olla paikalla jopa 16 tuntia vuorokaudessa. Vammainen henkilö on tässä tapauksessa työnantaja, joka etsii työntekijän, hoitaa lakisääteiset työnantajan velvollisuudet ja maksaa palkankin, vaikka raha tulee kunnilta. Henkilövalinta ja työnantajavelvollisuuksien hoitaminen on iso ja sekava urakka sellaisellekin, jonka työskentelyä ei vaikeuta aisti-, liikunta- tai muu vamma.

Tähän ongelmaan tarttui Kosken väki, etunenässä Kosken projektipäällikkö Mirva Vesimäki. Tilannetta ja ratkaisuja kartoitettiin Henkilökohtaisen avun hankkeessa eli Havu-hankkeessa. Kehittämistyöstä vastasivat kaksi projektihenkilöä ja merkittävässä osassa asiakaskehittäjätyöryhmä, johon Anne-Mari Hård-Janhonenkin aktiivisesti osallistui. Asiakaskehittäjiin kuului niitä, joiden elämää avustajatoiminta todella koski: vammaisia työnantajia, avustajia ja mm. vammaisneuvoston jäseniä. Mukana työssä olivat myös keskisuomalaiset kunnat ja pohjalainen Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä.

Havu-hanke muuttui pysyväksi Havu-keskukseksi. Ahkeraan käyttöön tuli avustajarekisteri, jossa on tiedot avustajina toimivista henkilöistä ja josta vammainen työnantaja voi etsiä sopivalta tuntuvan avustajan. Havu-hankkeessa laadittiin myös avustajan työn laatukriteerit sekä avustajan eettiset säännöt, joissa käsitellään mm. vaitioloa ja itsemääräämisoikeutta. Kosken Havu-toiminta järjestää näistä asioista edelleen koulutusta ja neuvoo kaikissa avustajan hankkimiseen liittyvissä asioissa.

HAASTATTELU

Jenni Knuutila
Jämsän kaupungin aikuissosiaalityö
Aikuissosiaalityön kehittämishanke
ja työkokoukset

Kaikilla on mahdollisuus

Sosiaalityöntekijä Jenni Knuutila tekee Jämsän kaupungissa aikuissosiaalityötä ja vastaa päihde- ja mielenterveysasiakkaiden asumispalveluista. Asiakkaita ovat lapsettomat yli 18-vuotiaat, joille on tullut elämässä vastaan erikokoisia mutkia: joillekin loivia ja lyhyitä, toisille jyrkkiä ja hankalia.

Asiakkaalla on usein moniakin vaikeuksia, joita aiheuttavat työttömyys, koulutuksen ulkopuolelle jääminen, päihderiippuvuudet, mielenterveyden ongelmat ja erilaiset nopeatempoiset kriisit. – Emme ajattele, että olisi toivottomia tapauksia, koska olemme nähneet niin usean pitkäaikaisen asiakkaan nousevan ja pääsevän uudelleen elämänuralle. Siksi mahdollisuus annetaan aina kaikille, ja kaikkien kanssa työskennellään, Jenni Knuutila sanoo.

Kun Jenni Knuutila melko pian valmistumisensa jälkeen tuli aikuissosiaalityöhön, hän pääsi muun Jämsän aikuissosiaalityön tiimin mukana Kosken vetämään aikuissosiaalityön hankkeeseen. Hankkeessa oli tiiviissä tahdissa koulutuspäiviä, keskustelutilaisuuksia ja tapaamisia. Hanke pureutui aikuissosiaalityön kehittämisen kysymyksiin; aiheiksi nousivat mm. kuntouttava työtoiminta ja sen kautta työllistäminen. Hankkeen aikana kehitettiin asiakkaan ensi käyntiä varten alkukartoitusmenetelmä, nykyiseltä nimeltään palvelusuunnitelma, johon saadaan systemaattisesti koottua asiakkaan perustiedot, tausta ja toiveet.

Hankkeen työntekijät kävivät myös paikan päällä Jämsässä, ja se oli tehokas tapa pohtia omia konkreettisia työtapoja ja menetelmiä – sen ansiosta päädyttiin esimerkiksi lisäämään parityön määrää. Lisää resurssia työhön saatiin siirtämällä toimeentulotuen käsittelyä uudelle etuuskäsittelijälle.

Kaiken kaikkiaan hanke oli uudelle aikuissosiaalityön tekijälle tehokas perehdytyspaketti, joka rakensi asiantuntemusta, työn sisällön ymmärtämistä sekä arvokasta verkostoa.

Lisäksi Jenni Knuutila käy säännöllisesti Kosken aikuissosiaalityön työkokouksissa, joita koko työtiimi pitää tärkeinä koulutus- ja keskustelutilaisuuksina. Niissä käsitellään arkityön kannalta tärkeitä asioita, mutta kaiken hyödyn ei tarvitse tulla suoraan asiakastyöhön; työkokouksista hyötyy työntekijä ihan itse. – Perustyön ohella on hyvä nähdä aikuistyön koko kirjo ja oma osuus siinä, kuulla toimintatavoista ja oppia tuntemaan saman alan ihmisiä, Knuutila sanoo. Oman asiantuntemuksen ylläpitämiseksi ja haastamiseksi on opittava uutta ja tiedettävää, millaisista asioista sosiaalialan kehittämistyössä ja tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita.

Tulevaisuudessa aikuissosiaalityön asiakasmäärät todennäköisesti kasvavat mutta resurssit eivät. Toiminnan tehostaminen on hankala lääke alalla, jonka ydin on ihmisen tapaamisessa ja kuuntelemisessa. – Kaiken kaikkiaan aikuistyö on palkitsevaa. Isojen elämänmuutosten rinnalla tärkeää on joka ikinen asiakastapaaminen, jossa asiakas on tullut kuulluksi, ja jokainen kynnyks, joka on madaltunut avun hakemiseksi ja toimeen tarttumiseksi, Jenni Knuutila tiivistää.

HAASTATTELU

Silja Ässämäki
Jyväskylän kaupunki
Kehittämisyhteistyö

Koske tuo toimintaan näköaloja ja hankeosaamista

Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisjohtaja Silja Ässämäki on ollut vetämässä Jyväskylän ja lähikuntien terveystoimen laajaa yhdistymistä. Kun Jyväskylä, Jyväskylän maalaiskunta ja Korpilahti vuonna 2009 yhdistyivät, muuttuivat terveystoimen ja sosiaalitoimenkin kentät merkittävästi. Vanhoja kuntayhtymiä purettiin, ja yhdistettäväksi tulivat lopulta yhteensä kahdeksan kunnan – Joutsan, Luhangan, Keuruun, Konneveden, Laukaan, Multian, Petäjäveden ja Toivakan – sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminnot, käytännöt ja toimintakulttuurit. Näistä muodostunut Keski-Suomen seututerveyskeskus aloitti toimintansa tammikuussa 2011. Uuden Jyväskylän (Jyväskylä, Jyväskylän mlk, Korpilahti) terveyspalveluihin liittyivät vuoden 2011 alusta myös Muurame, Hankasalmi ja Uurainen vastuukuntaperiaatteella.

Joissakin tapauksissa yhdistämistyöstä on ollut työntekijöille hyötyä – kun toiminnot eriytyvät, voi ydintoimintoihin keskittyä paremmin – mutta kaiken kaikkiaan toimintatapojen yhdistämisessä on ollut suuri työ ja vastarintaakin on ymmärrettävästi ollut. Työkulttuurit ovat olleet osin hyvinkin erilaiset, eikä ole aina helppo päättää, mikä käytäntö on parempi kuin toinen.

Kehittämisjohtajan työhön kuuluu myös pitkäaikainen sosiaali- ja terveyspalveluiden strategiatyö. Silja Ässämäki koordinoi sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistä, kehittämishankkeita, sosiaali- ja terveyspalvelujen tietohallintoa sekä hyvinvointiasioita – uusimpana muutoksena on velvoite raportoida kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Hyvinvointi ei ole helppo asia numeroilla

tutkittavaksi – on tarkkaan harkittava, mitkä ovat hyvinvoinnin oikeat indikaattorit ja miten numerotietoja osataan käyttää todellisen työn hyväksi.

Laajassa yhteistyössä ja monimutkaisissa muutoksissa tarvitaan puolueetonta toimijaa, joka katselee korkeampaa ja näkee eri

näkökulmien ja totuttujen tapojen yli. – Koske menee edellä, on tiennäyttävä, sanoo Silja Ässämäki. Se vetää yhteen kentän ongelmia ja kannustaa tarttumaan toimeen vaikka hanketoiminnan avulla. Ässämäki nostaa erityisesti esiin Kosken vankan hankeosaamisen: kun muut kompastelevat hankkeiden järjestämisen monissa mutkissa, Koske tuntee niiden hakemisen, suunnittelun, rahoittamisen ja tuloksekkaan läpiviemisen tavat.

Kun Silja Ässämäki aloitti työssään kehittämisjohtajana, Koske kutsui hänet tutustumaan toimintaan, ihmisiin ja yhteistyöverkostoihin. Moni tieto tulee Ässämäen mukaan ensinnä Kosken kautta: Koskella on hyvät verkostot ja vahva asiantuntemus, ja tieto kulkee esteettä ja hyvin. – Keski-Suomen osaamiskeskus on varmasti saavuttanut osaamiskeskustoiminnan tavoitteet, sanoo Silja Ässämäki.

Ässämäki odottaa, että Jyväskylän kaupungin ja Kosken hyvä yhteistyö jatkuu tulevaisuudessakin vahvana. Ohjelmassa ovat edelleen ainakin eri tasoilta sosiaali- ja terveysjohdon työkokoukset, koordinaatioryhmän tapaamiset sekä sosiaaliasiamiehen ja muiden asiantuntijoiden palvelujen käyttäminen. Uudeksi tärkeäksi aiheeksi voi nousta esimerkiksi yhteistyön luominen uusien toimijoiden välille nyt, kun päivähoito on siirtynyt sosiaali- ja terveyspalveluista sivistyspalveluihin. Toinen pohdittava asia on kunnan alueen monien kehittämissuhteiden työn yhteinen koordinoiminen.

HAASTATTELU

Jorma Hänninen

Jyväskylän yliopisto, sosiaalityö
Kosken kannatusyhdistys

Opetussosiaalikeskuksesta osaamiskeskukseen

Jorma Hänninen on Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan sosiaalityön lehtori. Hänellä on perspektiivisiä sosiaalialan yhteistyön kehittämiseen jo 1980–1990-luvulta, opetussosiaalikeskuksen ajalta.

Opetussosiaalikeskusten keskeinen tehtävä oli luoda yhteyksiä Jyväskylän kaupungin käytännön sosiaalityön ja yliopiston välille. Suomen ensimmäinen opetussosiaalikeskus – nimeltään JOSKUS – perustettiin Jyväskylään vuonna 1986. Koulutuksen, mm. kevätseminaarien, ja hankkeiden järjestämisen lisäksi se kokosi asiantuntijarekisteriä maakunnan sosiaalialan kouluttajista sekä perusti julkaisusarjan, jossa ilmestyi Jyväskylän kaupungin ja yliopiston julkaisuja.

Muutos opetussosiaalikeskuksesta Koskeksi alkoi vuonna 1997, kun sosiaali- ja terveysministeriö esitti opetussosiaalikeskusten kehittämistä yliopistollisiksi sosiaalikeskuksiksi. Asiaa edistämään perustettiin Jyväskylän seudun sosiaalialan kehittämisen tuki ry, joka sittemmin muutti nimensä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen kannatusyhdistys ry:ksi. Jorma Hänninen toimi Kosken perustamisen aikaan vuonna 2002 kannatusyhdistyksen puheenjohtajana ja oli muun muassa rekrytoimassa Raili Haakia ja Marja Heikkilää.

Uuden ja vanhan toimintamuodon keskeinen ero oli laajentuminen koko maakuntaan ja kaikille sosiaalialan sektoreille. Toimintaan tulivat mukaan mm. varhaiskasvatus ja ammattikorkeakoulu.

Jorma Hänninen muistuttaa, että sosiaalityö on oppiaineena ja tutkimusalueena nuori. Jyväskylän yliopistossa sosiaalityö tuli omaksi oppiaineekseen vasta 2000-luvun alussa – samoihin aikoihin Kosken perustamisen kanssa. 1980–1990-luvun alkupuolella tutkimus oli melko vähäistä; sosiaalialan aiheista tehtiin lähinnä pro gradu -tutkielmia. Nyt sosiaalityön laitoksella on useita tutkijoita, jatko-opiskelijoita sekä myös sosiaalialan käytäntöjä sivuavia tutkimushankkeita. Opetus- ja tutkimustoiminnan vahvistuminen parantaa myös mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, jota yhteistyö Kosken kanssa edustaa.

Hänninen pitääkin Koskea tärkeänä yhteistyölinkkinä sosiaalityön koulutuksen ja alan käytäntöjen välillä. Yhteisenä tavoitteena on kehittää toimintaa, joka palvelee sekä oppilaitosten että käytännön työelämän tarpeita. Esimerkkinä hyvin toimivasta yhteistoiminnasta Hänninen mainitsee Sarana-hankkeen, jossa kehitetään samanaikaisesti käytännön opetusta ja moniammatillisia työmuotoja palvelemaan asiakkaiden tarpeita. Lisäksi opiskelijoita on ollut Koskessa suorittamassa harjoitteluaan, ja jotkut ovat myös työllistyneet Kosken projekteihin. Raili Haaki esittelee vuosittain Kosken toimintaa opiskelijoille. – Kosken kautta yliopistoon voi välittyä soveltavan tutkimuksen tarpeita, ja olemme kuulleet myös toivomuksia pro gradun aiheista, ja tarjoamme niitä mielellämme opiskelijoille, Hänninen sanoo.

tutkimus hyödyksi käytännölle

Mikko Mäntysaari:

Tutkimuksesta käytäntöön

Ikuisuuskyseminen

Onko tutkimuksesta hyötyä käytännön sosiaalityön tekemiselle? Tämä usein toistettu kysymys on sosiaalityön tutkimuksen erikoisuus. Perusteluja puolesta ja vastaan on aikojen myötä esitetty runsaasti, eikä keskustelu tunnu silti loppuvan. (Pekka Saarnio taisi jo 1980-luvun lopulla sanoa, että tästä on kirjoitettu kirjastokaupalla kirjoja.)

Yliopistollisen tutkimuksen ja käytännön ammattilaisen työn välisen etäisyyden umpeenkuromiseen on monia mahdollisia ratkaisumalleja. Sosiaalityön yliopistoyksiköissä keskustellaan paljon mm. käytäntötutkimuksesta, pragmatismista ja vaikkapa konkreettisesta empiirisestä sosiaalityöntutkimuksesta. Monien kokeilujen perusteella voimme sanoa, että kaikissa näistä lähestymistavoissa on hyvät puolensa ja hankaluutensa.

Kuva: Petteri Kivimäki

Mallintaminen

Yksi tapa ylittää tutkimuksen ja käytännön kuilua on hyvien käytäntöjen mallintaminen. Jos tiedämme suurin piirtein, miten työtä tulisi kussakin tilanteessa tehdä, voimme koettaa rakentaa työtavoista yksinkertaisen kuvauksen, mallin.

Mallintamisen perustana on huolellinen aikaisemman tutkimuksen läpikäynti. Jo tehtyä tutkimusta arvioitaessa kriteerinä käytetään tiedon yleistettävyyttä. Jos tutkimustieto on luotettavaa ja laadukasta mutta pätee vain tutkitussa tapauksessa, ei se tietenkään ole yleistettävissä.

Lääketieteessä syntyi 1990-luvun alussa, aluksi ruohonjuuritason liikkeenä, näyttöön perustuvien interventioiden edistämistä ajava Cochrane-liike. Liike sai nimensä brittiläisen nukutuslääkäriin mukaan. Tuhannet käytännön ammattilaiset innostuivat yhdessä talkootöinä tekemään systematisoituja kirjallisuuskatsauksia hoidon vaikuttavuudesta. Noin kahdenkymmenen vuoden työn seurauksena on olemassa kaikille internetin käyttäjille avoin terveystieteellisen ajantasaisen tutkimustiedon tietovaranto. Jos vain jaksaa perehtyä, voi meistä jokainen katsoa, mitä lääketieteessä oikeasti tällä hetkellä tiedetään omista sairauksistamme ja niiden hoidosta.

Toisin kuin monasti ajatellaan, näyttöön perustuvien hoitokäytäntöjen ideana ei ole edistää koeasetelmiin perustuvaa tai yleensäkin kvantitatiivista tutkimusta, vaan helpottaa tutkimustiedon käyttöä ammattilaisen päätöksentekotilanteessa. Se, että kirjallisuuskatsauksia on helpompi tehdä tutkimuksista, joiden tuottama tieto on yleistettävissä, on sitten toinen asia.

Mallintaminen on yksi olennainen vaihe näyttöön perustuvien hoitokäytäntöjen edistämisessä. Mikäli haluamme edistää sosiaalityön käytäntöjen mallintamista, meidän tulee tutkia näyttöön perustuvien hoitokäytäntöjen mahdollisuuksia myös sosiaalityön käytännöissä.

Jyväskylästä EBP-keskus?

Sosiaalityön tutkijoiden parissa ajatus näyttöön perustuvista hoitokäytännöistä – Evidence Based Practice – on herättänyt aika ristiriitaisia tunteita. Osin kyse on selvästi tietämättömyydestä: monet kriitikot tuntuvat ajattelevan, että kyse on empirismin edistämisestä tieteessä ja uuden julkisjohtamisen eli New Public Managementin tunkeutumisesta kriittisiin yhteiskuntatieteisiin. NPM:llä ei ymmärtääkseni kuitenkaan ole mitään tekemistä EBP:n kanssa, vaikka ajallinen yhteys on toki olemassa ja molempiin ilmiöihin viitataan tällaisella kömpelöllä kirjainyhdistelmällä.

Jyväskylän yliopiston sosiaalityön yksikön tutkijat ovat perinteisesti olleet kiinnostuneita arviointitutkimuksesta. Tällä hetkellä tutkimme mahdollisuuksia käynnistää aktiivinen näyttöön perustuvien ammattikäytäntöjen edistämistyö. Tämän tutkimus- ja kehittämistyön idea perustuu hyvien työkäytäntöjen mallintamiseen. Mallinnettuja työkäytäntöjä sovelletaan yhdessä kentän toimijoiden kanssa asiakastyöhön. Tätä työtä pyrimme tekemään yhdessä Kosken kanssa.

Kirjoittaja on Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen professori.

HAASTATTELU

Aarno Lehmusto
JAMK
Työryhmät ja hankkeet

JAMK sosiaalialan yhteistyössä

– Keski-Suomella on valtakunnallisesti hyvä maine sosiaali- ja terveysalan yhteistyön tekemisessä. Koskella on siinä iso ansio, tiivistää Jyväskylän ammattikorkeakoulun (JAMK) lehtori Aarno Lehmusto.

Tähän yhteistyöhön sosionomi-opiskelijatkin on hyvä ohjata. Sosionomi (AMK) -tutkintonimikkeellä valmistuvat opiskelijat päätyvät hyvin erilaisiin tehtäviin: tehtävänimikkeitä on tuoreen tilaston mukaan yli 70. Isoin osa, viidennes, saa työpaikan vastaavana ohjaajana (esimerkiksi lastensuojelulaitoksissa), vajaa viidennes toimii lastentarhanopettajina ja lähes yhtä moni sosiaaliohjaajina.

Lehmusto kertoo Kosken ja ammattikorkeakoulun pitkästä yhteistyöstä. – Olimme mukana jo Verkostoituvat erityispalvelut -hankkeessa, jossa hahmoteltiin myös Kosken työryhmien toimintaa. Sen jälkeen ammattikorkeakoulu on ollut mukana monessa toiminnassa.

Kosken työryhmät ovat sosiaalialalla laajalti tunnettuja, ja JAMK osallistuu niihin kaikkiin. Sosiaalialan koulutusohjelman asiantuntijat käyvät oman alansa kokouksissa kuullakseen kehittämistoiminnasta ja vireillä olevista hankkeista, pysyäkseen perillä muutoksista sekä oppiakseen tuntemaan oman alansa toimijoita. JAMK osallistuu myös koulutusyhteistyöryhmään. Ryhmissä viesti kulkee kumpaankin suuntaan, ja ryhmien kautta on hyvä välittää koulutuksen näkökulmaa päättäjille ja muille toimijoille.

Työryhmien lisäksi JAMK on mukana Kosken koordinoimissa sosiaalialan hankkeissa ja selvityksissä. Esimerkkinä siitä, mitä yhteistyössä voidaan saada aikaan, on laaja ammattikorkeakoulun, yliopiston, Jyväskylän kaupungin, Kosken ja THL:n Jyväskylän alueyksikön yhdessä

organisoima sosiaalipalvelujen muutosten seuranta- ja arviointitutkimus ParasSos. Tutkimushankkeessa koottiin käsityksiä ja kokemuksia sosiaalialan meneillään olevista muutoksista. Yleinen kokemus oli, että tarjolla on entistä monipuolisempia palveluja, joskin aiempaa etäämmällä. Palvelujen monipuolistumisen käänköpuolena on pirstaleisuuden vaara. Erityistä huomiota ansaitsee kysymys, kuka kantaa toiminnasta – vaikkapa yksittäisen vanhuksen hoidosta – kokonaisvastuun. Tutkimushankkeen tuloksia kannattaa ottaa huomioon myös tulevia uudistuksia suunniteltaessa.

Parhaillaan käynnissä oleva kiinnostava hanke on Sarana. Siinä on luotu sosiaalialan moniammatillinen oppimisen ja kehittämisen areena – ideana on saattaa tulevat sosiaalialan työntekijät moniammatilliseen yhteistyöhön toistensa ja työssä olevien kanssa jo opiskeluaikana. Sarana-hankkeen opintojaksoihin osallistuu vuosittain myös JAMK:n sosionomiopiskelijoita. – Sarana-hanke on kehitystä hyvään suuntaan, sanoo Aarno Lehmusto.

Yksi tärkeä Koske-yhteistyön muoto ovat hankkeiden ohjausryhmät, joissa JAMK:illa on usein edustaja. Lehmusto pitää ohjausryhmätyöskentelyä hyödyllisenä ja hauskanakin tapana osallistua kehittämistyöhön ja nähdä valtakunnallisia linjauksia. Hankkeiden puitteissa voidaan kehittää monipuolista yhteistyötä, yksi tapa on ollut koulutusten ostaminen JAMK:sta.

Kehittämistyön lisäksi Koskessa on Lehmuston mukaan tärkeää ammatillinen vuorovaikutus. Koske on näköalapaikka.

HAASTATTELU

Salla Tolppila
Jyväskylän kaupungin lastensuojelu
Hankkeet

Lasta tuetaan monensuuntaisilla verkostoilla

Lastensuojelun sosiaalityöntekijällä on vahva ammatillinen verkosto. Kollegoita on Jyväskylän kokoisessa kaupungissa runsaasti; lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä jo yksin avohuollossa on 28.

Asiakaskohtainen yhteistyö alkaa sieltä, mistä saadaan ensi tieto uusista asiakkaista: poliisilta, kouluilta, terveyskeskuksista. Tiiviimmillään yhteistyötä tehdään, kun lapsi ja perhe saavat avohuollon monipuolisia, eri taholla järjestettäviä tukitoimia, ja yhteistyötä tarvitaan vielä siinäkin, kun asiakkuus päättyy, etenkin jos lapsi siirtyy sijoitukseen.

Sosiaalityöntekijä Salla Tolppila on toiminut verkostomaisesti myös lastensuojelun kehittämistyössä. Hän on osallistunut Kosken työryhmätapaamisiin ja koulutuksiin, mm. lakikinkereille. Tutuimpia hänelle ovat hankkeet. – Olin itse yhden talven projektityöntekijänä Keski-Suomen lastensuojelun kehittämissyksikkö -hankkeessa, Tolppila kertoo. Tässä Kehys-hankkeessa (2005–2008) edistettiin lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuoltoa sekä lapsilähtöistä toimintatapaa.

Tällä hetkellä käynnissä on Sarana-hanke, jossa kehitetään sosiaalityöhön kouluttavien oppilaitosten, tutkimuksen ja ammattilaisten yhteistyön muotoja. Mukana ovat yliopisto, ammattikorkeakoulu, Jyväskylän kaupunki ja Koske. Tarkoituksena on edistää sosiaalialan opiskelijoiden opetusta – nimenomaan käytännön työn opetusta –, sekä työelämän ja koulutuksen yhteistyötä. Toisena kehittämiskohteena on yhteistyö sosiaalialan tutkimuksen tekemisessä ja kolmantena moniammatillinen asiakasyhteistyö.

Sarana-hankkeen ensimmäisen tavoitteen käytännön sovelluksena on uusi oppimisen areena. Siinä järjestetään moniammatillisen asiakastyön intensiivijaksoja, joihin osallistuu sosionomi-, sosiaalityöntekijä- ja psykologi-opiskelijoita, viisi kutakin, sekä työntekijöitä ja oppilaitosten opettajia. Jakso kestää viisi–kuusi viikkoa, ja sen aikana osallistujat käyvät mm. tositapauksia läpi eri näkökulmista. Toimintaa on tarkoitus rakentaa pysyväksi.

Vastavalmistuneilla nuorilla ei useinkaan ole käsitystä toisten ammattikuntien työstä. Sarana-oppimisareenalla opiskelijat oppivat tuntemaan, mitä toisen alan ihmiset osaavat ja missä asioissa heidän asiantuntemustaan kannattaa käyttää.

Käytännön työvaiheiden moniammatillisuuden syventämiseksi Sarana-hankkeessa on kehitteillä ns. moniammatillisen tilanearvio-työskentelyn malli. Se on muutaman tapaamiskerran paketti, joka on tarkoitettu erityisesti pitkäaikaisille tai muutoin haastaville asiakkaille.

Vielä ei tietysti ole varmuutta siitä, vakiintuuko uusi toimintatapa käyttöön, mutta Tolppilan mukaan jo sen tuoma ajattelutavan muutos on tärkeä. Moniammatillinen toiminta, niin tarpeellista kuin se onkin, jää nimittäin helposti luetteloksi siitä, mitä kullakin ammattialalla on asiakkaan hyväksi tehty. Moniammatillisuuden tulee kuitenkin tarkoittaa aidompaa yhteistyötä, todellista ammatti-ihmisten vuoropuhelua, josta syntyy käyttökelpoisia ratkaisuja. Silloin asiakkaan tilanne saadaan kartoitettua kokonaisvaltaisesti, asiakas tulee kuulluksi ja mahdollisuudet oivalletuiksi.

– Sarana-hankkeesta odotan todellista hyötyä, Tolppila sanoo. Kehittämistyötä on tehty käytännön tasolta, työntekijöistä lähtien, ja mietitty, mikä esimerkiksi oppilaitosyhteistyössä on tarpeellista ja mahdollista.

Salla Tolppilalle ovat tuttuja myös Kosken sosiaaliasiamiestoiminta sekä koko maakunnan alueelle järjestetty sosiaalipäivystys, jossa hänkin on toiminut päivystäjänä.

Leila Tuominiemi

Jyväskylän yliopisto, varhaiskasvatus
Kosken koulutusyhteistyöryhmä

Koolla koko maakunnan kouluttajat

Sosiaalialan työntekijöiden kouluttajat – ammattiohjelmat, ammattikorkeakoulut, yliopisto ja avoin yliopisto – ovat tehneet Kosken kautta ja Kosken kanssa yhteistyötä koko sosiaalialan osaamiskeskuksen kymmenvuotisen taipaleen. Oppilaitosten edustajat ja sosiaalitoimen ammattilaiset muodostavat maakunnallisen koulutusyhteistyöryhmän, joka kokoontuu muutaman kerran vuodessa keskustelemaan alan tilanteesta ja kehittämisestä.

Varhaiskasvatuksen yliopistonopettaja Leila Tuominiemi on osallistunut yhteistyöryhmän kokouksiin aktiivisesti aivan alusta asti ja toiminut välillä sen puheenjohtajanakin. Hän kouluttaa työssään tulevia lastentarhanopettajia. He sijoittuvat päivähoidon ja esikoulun eri tehtäviin.

Leila Tuominiemen mukaan koulutusyhteistyöryhmän tärkeintä antia ovat sosiaalialan koulutustoiminnan kokonaisuuden näkeminen ja oman tehtäväkentän hahmottaminen sen osana. Toisten toimintoihin ja näkemyksiin tutustuminen laajentaa omaakin näköalaa. Myös opiskelijoiden pitää oivaltaa sosiaalialan kokonaisuus, sillä he tulevat työssään olemaan yhteistyössä monien eri yksiköiden kanssa. Yhteistyö vahvistaa myös alalla vaadittavaa moniammatillisuutta.

Moniammatillisuuden konkreettisenä edistämisen muotona on esimerkiksi koulutusyhteistyöryhmässäkin pitkään ideoitu sosiaalialan

”opetuskliniikka”, jossa kehitetään alan oppimista ja käytäntöjä. Opiskelijat ja ammattilaiset saavat pohdittavakseen todellisen elämän tilanteita, ja tarkastelu tehdään monesta ammatillisesta näkökulmasta. Sarana-hankkeessa käynnistetyllä oppimis- ja kehittämisareenalla kehitetään myös sosiaalialan asiakastyön menetelmiä sekä moniammatillisen työn käytäntöjä.

Aina tärkeänä aiheena säilyy työntekijöiden täydennyskoulutus. Koske järjestää monenlaisia seminaareja ja muita koulutustapahtumia, joihin kutsutaan koko maakunnan väkeä. Niiden sisältöä – konkreettisiakin työssä toimimisen käytäntöjä ja kasvatuskysymyksiä – mietitään myös koulutusyhteistyöryhmässä. Tärkeä tietolähde on Kosken tapahtumakalenteri.

Erityisen suuren hyödyn Tuominiemi näkee siinä, että koulutusyhteistyöryhmän toiminta on maakunnallista. – Toiminta jää muutoin helposti Jyväskylä-keskeiseksi. Ryhmässä on hyvä nähdä, millaisia toimintatapoja ja käytäntöjä maakunnan muissa kunnissa on, hän sanoo. Pienissä kunnissa työote on usein kokonaisvaltaisempi ja työn kenttä laaja. Opiskelijoille on tärkeä osata kuvata toimintojen järjestämisen monia eri tapoja ja mahdollisuuksia.

Koulutuskentällä on myös yhteisiä teemoja, joita oppilaitokset voivat kehittää yhdessä. Aivan alusta asti yhteistyöryhmän tärkeä aihe on ollut sosiaalialan opiskelijoiden työharjoittelu. Se on kaivannut yhdenmukaistamista ja tietoa siitä, millaisia harjoittelupaikkoja milläkin opintoalalla tarvitaan ja millaisia on tarjolla. Ryhmän kautta saa myös tietoa erilaisista vireillä olevista tutkimuksista ja hankkeista.

HAASTATTELU

Risto Kortelainen
Jyväskylän kaupunki
Kosken hallituksen puheenjohtaja

Sosiaalialaa kehitetään maakunnallisesti ja valtakunnallisesti

Jyväskylän kaupungin muutosjohtaja Risto Kortelainen on ollut Kosken hallituksessa mukana alusta asti pitkäaikaisena puheenjohtajana. Jo ennen Kosken perustamista, 1990-luvun puolella, oli toiminnassa yhdistys – silloiselta nimeltään Jyväskylän seudun sosiaalialan kehittämisen tuki ry – ja tammikuun alussa vuonna 2002 astui voimaan laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta, jonka jälkeen Koske perustettiin. Koko maassa osaamiskeskuksia on yhdeksän.

Risto Kortelaisen kanssa alusta asti Koskessa on toiminut kaksi pitkäaikaista ja keskeistä henkilöä, Marja Heikkilä ja Raili Haaki. Alkuvaiheessa Kosken hallitus ohjasi osaamiskeskuksen työtä ja suunnitteli toiminnan sisältöä. Kun Koske kasvoi mittoihinsa ja vakiinnutti toimintatapansa ja asemansa, hallitus on ollut toimivan johdon tukena.

Kosken toiminta on vahvasti verkostomaista, ja Risto Kortelainen ja Kosken johtaja Marja Heikkilä ovat olleet mukana monissa valtakunnallisissa kehittämishankkeissa ja selvitysryhmissä. Kortelainen on ollut esimerkiksi valmistelemaan sosiaali- ja terveyshuollon järjestämismallia, vammaislakia ja päivähoitolakia. Kosken johtajalla vastaavia tehtäviä on enemmän, hän on mukana esimerkiksi suunnittelemassa sosiaalihuollon lainsäädännön kokonaisuudistusta. Kosken vahvuus ovat suorat maakunnalliset ja valtakunnalliset yhteydet, ja Kosken työntekijät nauttivat Kortelaisen mukaan vahvaa luottamusta.

– Tämä kaikki on tärkeää sekä alan edistämisen että tiedon kahdensuuntaisen kulkemisen kannalta, Kortelainen sanoo.

Nyt työn alla on ison kuvan luominen: Kuinka Keski-Suomen maakunnan sosiaali- ja terveyshuollon palvelut järjestetään? Millainen on 2010-luvun kunta- ja palvelurakenne? Rakenteet on osattava luoda sellaisiksi, että ne todella kohtaavat kuntalaiset ja työntekijät. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvityksessä, jonka Koske on tehnyt Keski-Suomen alueelta, tuli esiin monia tärkeitä sisältökysymyksiä muun muassa sosiaali- ja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatiosta sekä käytännön työmalleista.

Kosken ydintehtävä on ollut ja on edelleen sosiaalihuollon eri palveluiden, työtapojen ja sisällön kehittäminen. Sosiaalialan osaamiskeskuksen toiminnan minimi on tietysti saada uudistusten ja hankkeiden perusvaatimukset täytettyä, mutta se ei riitä. Päämääränä on saada konkreettisia seurauksia käytäntöön ja vielä niin, että rakenteet ja järjestelmät vahvistavat asiakkaan elämää ja elämäniloa.

Koske uudistaa myös jatkuvasti kehittämistoiminnan rakenteita. Kun terveydenhuoltoala, sosiaaliala ja kunnat ovat hyvässä yhteistyössä, kehittämistoiminta nousee parhaalle mahdolliselle tasolle.

Kaiken kaikkiaan Kosken yhteistyössä kootaan koko maakunnan osaaminen, jonka pohjalta kehittämistyötä tehdään.

Mitä Koskessa tehdään?

Lakiin perustuvaa sosiaalihuollon kehittämistyötä

Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta määrittelee osaamiskeskusten tehtäväksi turvata omalla toiminta-alueellaan seuraavat asiat:

- sosiaalialalla tarvittavan asiantuntemuksen kehittyminen ja välittyminen
- peruspalvelujen kehittyminen sekä erityispalvelujen ja asiantuntijapalvelujen kehittyminen ja välittyminen
- sosiaalialan perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen ja käytännön työn monipuolinen yhteys sekä
- sosiaalialan tutkimus-, kokeilu- ja kehittämistoiminta.

Koskessa näitä tehtäviä on toteutettu pitkäjänteisen työryhmätyöskentelyn, työkokousten, ajankohtaisseminaarien, kehittämishankkeiden ja palvelutoiminnan avulla. Koske on myös aktiivinen sosiaalipoliittinen toimija. Koskessa on mm. jäsenetty sosiaalihuollon erityispalveluiden järjestämistä ja etsitty laajassa yhteistyöhankkeessa Keski-Suomen asukkaita parhaiten palvelevaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen mallia. Ajankohtaisimpina vaikuttamiskanavina ovat valtakunnallinen sosiaalihuollon lainsäädäntötyö ja oman maakunnan toimijoiden kanssa tehty sosiaalialan positiivinen julkisuuskampanja.

Maakunnallisia työkokouksia ja välineitä arkityöhön

Kosken työryhmät muodostavat osaamiskeskustyön monitoimijaisen ja maakunnallisen perustan, jonka päälle eri toiminta-alueiden suunnitelmallinen kehittämistyö rakentuu. Palautteen perusteella tärkeäksi koettua työryhmätyöskentelyä jatketaan: koulutustyöryhmä, Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmä, vanhuspalvelutyöryhmä, Keski-Suomen päihde- ja mielenterveystyöryhmä sekä vammaispalvelutyöryhmä kokoontuvat edelleen.

Koske järjestää yhdessä hankkeiden ja kuntatoimijoiden kanssa maakunnallisia työkokouksia eri ammattiryhmille ja toiminta-alueille. Pitkään on toteutettu esimerkiksi vanhustyön päiväkeskusohjaajien ja vanhustyön johdon työkokouksia, aikuissosiaalityön, vammaispalveluista vastaavien sekä sosiaali- ja terveysjohdon työkokouksia. Työkokoukset tarjoavat tilan hyvien käytäntöjen siirtämiseen ja kokemusten vaihtamiseen. Työkokouksissa kuullaan valtakunnallista ajankohtaistietoa, ja ne toimivat myös vaikuttamiskanavina käytännöstä kumpuavien näkemysten välittämisessä sosiaalipoliittisiin linjauksiin ja uudistuksiin. Erityisesti kehittämishankkeiden järjestämissä työkokouksissa on maakunnan ammattilaisille voitu tarjota myös asiantuntijaluentoja ja koulutuksellista antia.

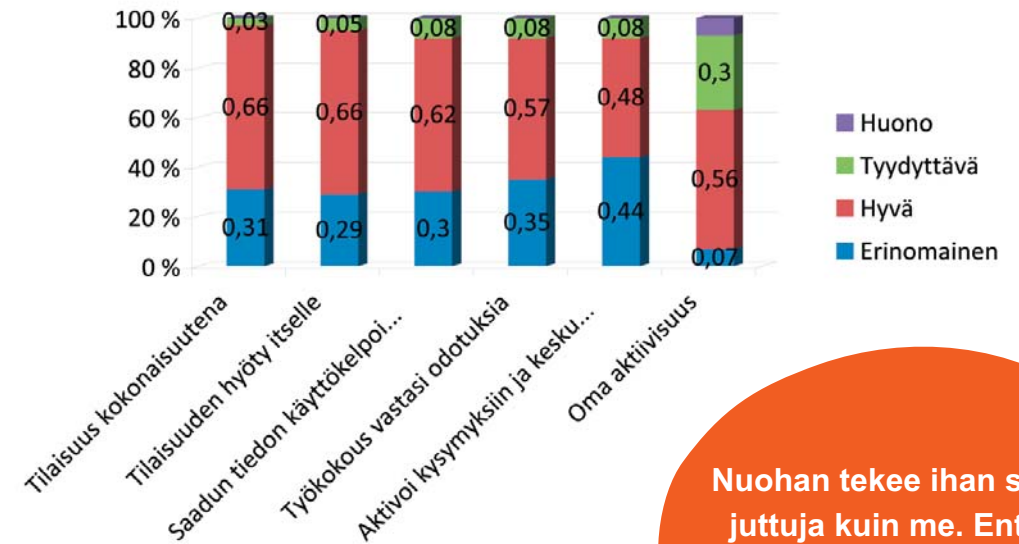
Mitä hyötyä Kosken tilaisuuksista?

Vuoden 2011 aikana Kosken ja eri hankkeiden järjestämistä kokouksista ja tilaisuuksista kerättiin systemaattisesti tietoja. Samalla kysyttiin, mikä merkitys tilaisuuksilla on osallistujien oman työn kannalta. Vajaaseen 200 tilaisuuteen osallistui reilut 3 500 kävijää. Arviointitietoja kerättiin 40 tapahtumasta.

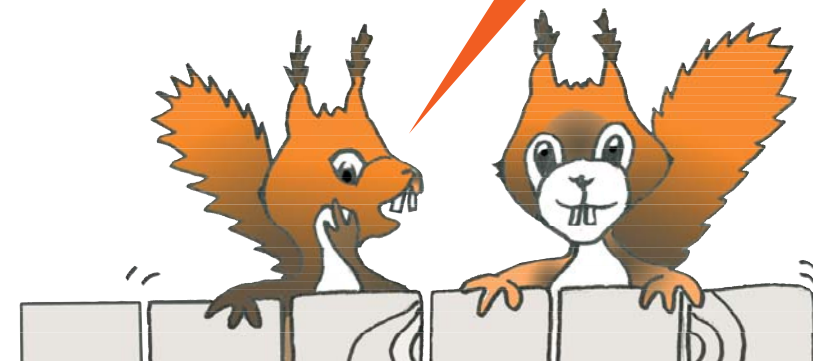
Kaiken kaikkiaan tilaisuuksiin oltiin varsin tyytyväisiä. Erityisen hyvin niiden arvioitiin aktivoineen kysymyksiin ja keskusteluihin. Työkokouksilta odotettiin kollegoiden tapaamista ja vastaavasti koulutuksilta asiantuntijoiden tuomaa uutta tietoa. Erityisen tyytyväisiä oltiin silloin, kun tilaisuudessa tarjottiin käytäntöä ja teoriaa sopivassa suhteessa. Silloin sai mukaansa ”käyttökelpoista tietoa”.

Koskelle esitetyt toiveet liittyivät sellaisten maakunnallisten kokoontumisten järjestämiseen, joissa voi keskustella kollegoiden ja muiden ammattilaisten kanssa ja joissa on ”käytännön työtä tekevien ihmisten luentoja”.

Kosken vuoden 2011 tapahtumia koskevien arviointiväittämien vastaajamäärät prosenttiosuuksina (n = 687)

Nuhan tekee ihan samoja juttuja kuin me. Entä jos houkutellaan niitä tulemaan tälle puolelle? Vai purettaisko aita?

Viestintää ja julkisuustyötä

Viestintä on oleellinen osa Kosken toimintaa. Koske raportteja ja tutkimuksia -sarjoissa on julkaistu yhteensä 37 julkaisua. Kaikki julkaisut löytyvät kotisivuilta. Koskella on ollut aktiivinen rooli maakunnan ammattilaisten työväliseksi rakennetun yhteisöverkko Sonetten kehitystyössä ja käyttöönotossa. Koske on myös edistänyt videoneuvottelujen käyttöönottoa sosiaalialan kokousten ja asiakastyön välineenä.

Vuoden 2011 mediaseurannan perusteella Kosken toiminnoista uutiskynnyksen ylittivät eritoten sosiaaliasiamiestyö, sosiaalipäivystys sekä kiertävän lastensuojelun erityissosiaalityöntekijän työ. Tiedotusvälineet olivat kiinnostuneita sosiaalipäivystystilastoista ja asiakasmäärän reilusta kasvusta. Niin ikään sosiaaliasiamiestoiminta ja yhteydenottojen lisääntyminen saivat uutistilaa vuoden 2010 selvityksen valmistuttua. Myös positiivisia uutisia pyrittiin medialle tarjoilemaan, ja esimerkiksi lastensuojelun avohuollon tukitoimien vaikuttavuudesta saatiinkin juttu Keski-suomalaiseen tammikuussa 2011. Myös kehittämissankkeiden teemat ylittivät uutiskynnyksen. Juttuja oli mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneselvityksen ehdotuksista, henkilökohtaisesta avusta sekä perhehoidosta.

Hanketoiminta vuosina 2002–2012

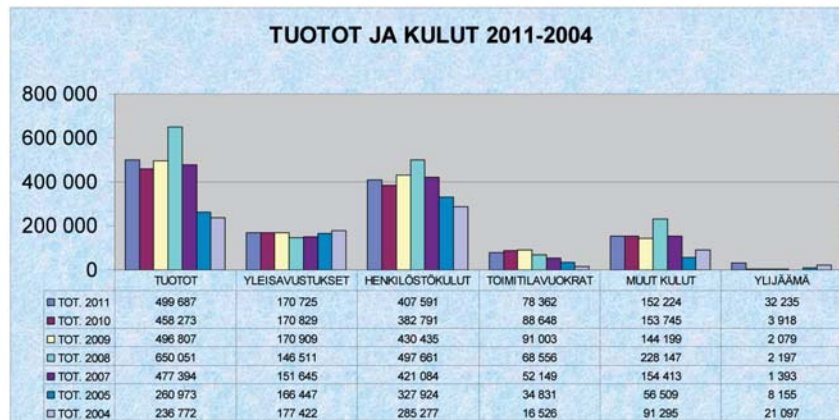
Koske on pysyvänä organisaationa tarjonnut kotipesän erilaisille ja erimittaisille kehittämishankkeille, rakentanut yhteistyötä ja jatkuvuutta ja mahdollistanut pitkäjänteisten tavoitteiden saavuttamisen.

Vuosina 2002–2011 on järjestetty 37 sosiaalialan kehittämishanketta joko Kosken hallinnoimana tai muutoin tiiviinä osana Kosken kehittämistyötä. Näistä 15 on liittynyt pääosin lasten ja lapsiperheiden palveluiden parantamiseen. Vammaispalveluita on kehitetty viidessä hankkeessa ja vanhuspalveluita samoin viidessä. Päihdehuoltoon, aikuissosiaalityöhön ja sosiaalipäivystyksen kehittämiseen on kuhunkin keskittynyt yksi hanke. Palvelurakenteiden, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseen on keskitytty yhteensä viidessä erimittaisessa hankkeessa tai selvityksessä. Ammattilaisten konsultaatiotoimintaa ja sähköistä yhteisöverkkoa on kehitetty kolmesti. Rahapelihaittojen ehkäisyyn ja hoitoon on Koskessa kehitetty alan koulutusta valtakunnallisesti jo usean vuoden ajan, ensin hankeluontoisesti ja sittemmin yhteistyössä THL:n kanssa.

Hankkeissa on työskennellyt yhteensä yli viisikymmentä kehittäjää. Hankkeet ovat vaihdelleet parin kuukauden selvitystyöstä viiden vuoden laajaan hanketyöhön. Lisäksi lukuisat opiskelijat ovat vuosien varrella työskennelleet Koskessa ja tehneet mm. pienimuotoisia selvityksiä tai suunnitelmia ja suorittaneet käytännön harjoittelujaksoja.

Kosken toimintojen rahoitus

Sosiaalialan osaamiskeskusten perustoimintaa rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö. Palvelutoimintojen myyntiin tai sopimuksiin perustuva laskutus kattaa niistä koituvat kulut. Määräaikaiset hankkeet on rahoitettu eri lähteistä. Merkittävä osuus on ollut ministeriön ja kuntien rahoittamilla kansallisten ohjelmien mukaisilla hankkeilla: valtakunnallinen Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007 ja sitä seurannut Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma Kaste I vuosina 2008–2012 ja edelleen jatkuva Kaste II vuosina 2012–2015. Muita Kosken hankkeiden rahoittajia ovat olleet Keski-Suomen kunnat, RAY, Keski-Suomen liitto, Tekes ja THL.

Kosken talouden suuruusluokka on vuosina 2004–2011 ollut keskimäärin 600 000 euroa. Oleellisin kasvu tapahtui vuonna 2007, mistä lähtien kokonaistuotot ovat olleet noin 700 000 euroa. Sosiaali- ja terveysministeriön yleisavustus on kattanut toiminnan rahoituksesta noin neljänneksen. Palvelutoiminnan osuus on kaksinkertaistunut vuodesta 2006 lähtien. Vuonna 2011 sen tuotot olivat noin 220 000 euroa.

Kosken palvelutoiminta

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen palvelutoiminta vuodesta 2004 alkaen

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sosiaaliasiamies 2004 ->								
	Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä 2005 ->							
		Sosiaalipäivystyksen koordinointi 2008–3/2012						
			Konsultoiva erityislastentarhan opettaja 2009 ->					
			Lastensuojelun moniammatillinen asiantuntijaryhmä 2009 ->					
							Henkilökohtaisen avun keskus 2012->	

Sosiaaliasiamiestyö osana Kosken toimintaa

Olen Eija Hiekka ja teen sosiaaliasiamiestyötä 21 kunnassa. Aloitin sosiaalialalla 1980-luvulla – eniten olen oppinut ja monipuolisimmin osallistunut sosiaalityöhön ja sen kehittämiseen viimeisimpien kahdeksan Kosken-vuoteni aikana. Toimialue on iso, ja Hannele Metsäranta jakaa Jyväskylän osuutta kanssani.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista tuli vuonna 2001 vahvistamaan asiakkaan oikeutta hyvään sosiaalihuoltoon. Kuntien on nimettävä sosiaaliasiamies, joka neuvoo sekä julkisen että yksityisen sosiaalihuollon asiakkaita, tiedottaa oikeuksista ja edistää niiden toteuttamista. Paljon toivotaan muutoksenhakuapua, mutta se ei ole sosiaaliasiamiehen varsinainen tehtävä.

Työni on pääasiassa asiakastyötä. Sosiaaliasiamies on puolueeton ulkopuolinen taho. Se tuntuu tärkeältä, sillä moni kysyy ensimmäiseksi, kenen palkkalistoilla olen. Vielä useampi aloittaa, ettei tiedä, onko soittanut oikeaan paikkaan. Kuuntelen ja neuvon, hankin tietoa ja selvitan ristiriitoja parhaani mukaan. Kunnille kuuluvia tehtäviä en tee, mutta täydennän niitä. Asioita tulee vuosittain 450–600, yhteydenottoja moninkertaisesti. Eniten käsitellään toimeentulotukea, lastensuojelua ja vammaispalveluja.

Kehittämisen- ja vaikuttamistyö on paikallista, alueellista ja osin valtakunnallista. Ratkon epäkohtia asiakkaiden ja palveluntuottajien kanssa, ja käytännöt kehittyvät. Kokoan asiakkaiden palvelukokemuksista ja aseman kehityksestä vuosittain selvityksen kunnanhallituksille. Aineistosta on apua kehittämishankkeiden suunnittelussa ja ammattilaisten koulutuksissa.

Sosiaaliasiamiestyön ja sosiaalialan osaamiskeskuksen tavoitteissa on paljon yhteistä. Kumpikin pyrkii parantamaan etenkin heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten asemaa. Koske on monipuolisena ja yhteistyöverkostoiltaan vahvana kehittäjänä mitä sopivin taustayhteisö sosiaaliasiamiestyölle. Sama on todettu muuallakin, sillä sosiaalialan osaamiskeskuksissa työskentelee jo yhdeksän sosiaaliasiamiestä. Työalueena meillä on yhteensä 69 kuntaa ja 1,1 miljoonaa asukasta, noin 20 prosenttia kunnista ja väestöstä.

Kiertävä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijä

Olen Hannele Metsäranta. Olen työskennellyt vuodesta 2005 alkaen Koskessa kiertävänä lastensuojelun erityissosiaalityöntekijänä. Toimenkuvani on laaja ja monenkirjava. Työni liittyy kuitenkin aina jotenkin lapsiin tai lastensuojeluun.

Työskentelen kuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja muiden toimijoiden avuksi silloin, kun he kokevat tarvitsevansa osaamistani oman työnsä tueksi. Voin toimia työntekijän työparina esimerkiksi lastensuojelutarpeen selvityksissä, avohuollon lastensuojelutyössä, huostaanoton valmistelussa tai sen lopettamisedellytysten arvioinnissa.

Toimin myös konsulttina lastensuojeluasioissa sekä kouluttajana ja työnohjaajana. Lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvät asiat ovat myös joskus toimeksiantoni aiheena. Toimin Keski-Suomen lastensuojelutyöryhmän sihteerinä ja tarvittaessa olen myös Keski-Suomen lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijaryhmän sihteeri.

Työskentelen Keski-Suomen maakunnan alueella, mutta myös Kangasniemi on tehnyt palveluun ostopalvelusopimuksen. Myös työnohjaustehtävät ovat vieneet minua säännöllisesti maakuntamme ulkopuolelle.

Olen toiminut perustyöni ohessa Jyväskylän toisena sosiaaliasiamiehenä Eija Hiekan ohella vuodesta 2006.

Koen olevani Koskessa yksi ”anturi”, jolla osaamiskeskuksemme on elävässä kosketuksessa sosiaalialan perustyön arkeen ja asiakkaiden kokemustodellisuuteen.

Osaamisen kehittäminen rahapeliongelmiin ehkäisyssä ja hoidossa

Olen Tuula-Leena Raiski ja työskentelen Koskessa valtakunnallisena vastuuhenkilönä ja koulutuspäällikkönä. Olen vuodesta 2008 lähtien koordinoinut ja kehittänyt osaamisen kehittämistyötä

rahapeliongelmiin ehkäisyssä ja hoidossa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimeksiannosta.

Rahapelaaminen tunnetaan yksilöllisenä ja yhteiskunnallisena ongelmana edelleen liian huonosti. Monen pelaajan ja heidän läheisensä mielestä heidän tarpeensa eivät tule palvelujärjestelmässä huomioiduiksi. Ilman osaavia työntekijöitä pelaajat ja heidän läheisensä eivät saa asiantuntevaa apua. Myös palveluiden alueellinen tasa-arvoisuus ja riittävyys on tärkeää.

Osaamisen kehittämisen tavoitteena on, että ongelmapelaamista työssään kohtaava henkilöstö, työyhteisöt ja eri alojen opiskelijat vahvistavat valmiuksiaan rahapeliongelmiin ehkäisyssä, tunnistamisessa, varhaisessa tukemisessa, hoidossa ja kuntoutuksessa.

Työsarkaanit ovat osaamisen kehittämisen työmuodot: 1) osaamistarpeen kartoittaminen, 2) koulutuksen koordinoiminen (keskeisimpänä Rahapeliongelmiin ehkäisy ja hoito -verkkokurssi), 3) verkkokurssin järjestäminen eri puolilla Suomea yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa (vuoden 2011 loppuun mennessä kurssin on suorittanut noin 200 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista ja alan opettajaa), 4) kouluttajakoulutus ja kouluttajaverkoston toiminta sekä 5) kuntien tukeminen rahapeliongelmiin ehkäisyssä ja hoidossa.

Tietoa osaamisen kehittämisestä ja tarjolla olevasta koulutuksesta saa esimerkiksi osoitteista www.thl.fi/pelihaitat/koulutus ja www.thl.fi/spelrelateradeproblem.

Konsultoiva erityislastentarhanopettaja

Olen Tuulikki Koljonen. Teen konsultoivan erityislastentarhanopettajan töitä kuuden pohjoisen Keski-Suomen kunnan alueella. Kunnat ostavat palvelun Koskelta. Vuoden 2007 päivähoitolain muutoksen tavoitteena on taata lasten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo erityisen tuen saamisessa sekä vahvistaa henkilöstön osaamista tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja tukitoimien järjestämisessä.

Työni keskeinen sisältö on suunnitella ja järjestää lapsen tarvitsemat tukitoimet yhteistyössä perheen ja muiden ammattilaisten kanssa. Työskentelen kuntien työntekijöiden työparina ja osallistun asiakastapaamisiin. Olen mukana moniammatillisissa työryhmissä, joissa suunnitellaan ja kehitetään erityispäivähoitoa. Osallistun varhaiskasvatuksen, päivähoidon ja esiopetuksen perusteiden mukaisten hoito-, toiminta- ja kuntoutussuunnitelmien laatimiseen yhteistyössä lapsen vanhempien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Työhöni kuuluu myös yksilö- ja pienryhmätyöskentelyä lasten kanssa sekä henkilöstön työn ohjaamista.

Olen toiminut kasvatuskumppanuuskouluttajana ja kasvatuskumppanuuskouluttajien koordinaattorina. Lisäksi osallistun Kosken edustajana valtakunnallisiin osaamiskeskusten varhaiskasvatuksen kehittäjien työkokouksiin.

Konsultoivan erityislastentarhanopettajan palvelu käynnistyi vuonna 2009 silloisen Keski-Suomen varhaiskasvatuksen kehittämissyksikön pilottihankkeena. Vuoden kokeilun jälkeen Kosken koordinoima toiminta vakiintui. Toimintaa ohjaa ja valvoo ohjausryhmä, joka kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa.

Työni on erittäin monipuolista, mielenkiintoista ja haasteellista. Olen onnellinen, että saan olla mukana Kosken toiminnassa.

Mirva Vesimäki

Henkilökohtaisen avun keskus HAVU Koskessa

Olen Mirva Vesimäki ja teen henkilökohtaisen avun koordinaattorin työtä Keski-Suomen henkilökohtaisen avun keskuksessa. Vammaispalvelulain uudistuksen myötä henkilökohtaisen avun määrä on maakunnassa kasvanut voimakkaasti. Henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta käynnistettiin Tekes-hankkeessa vuosina 2009–2011.

Henkilökohtainen apu toteutuu parhaiten silloin, kun vammaisen henkilö itse, tarvittaessa tuetusti, voi työnantajana tai työnjohtajana itse päättää, kuka häntä avustaa ja missä, milloin ja miten se tapahtuu. Asiakkaat saavat käytännön apua ja neuvoja suoriutuakseen työnantaja-velvoitteista sekä työnjohtotehtävistä. Puolueettoman tahon läsnäolo helpottaa myös työhön liittyvien ongelmien selvittelyä. Avustajavälityspalveluilla helpotetaan avustajan rekrytointia. Konsultoin myös kuntia henkilökohtaisen avun asioissa. Järjestän valtakunnallisen henkilökohtaisen avun verkoston Assistentti.infon koulutuksia työnantajille ja työnjohtajille sekä koulutusta avustajille. Lisäksi järjestämme yhteistyössä Jyväskylän kansalaisopiston kanssa Kohtaamisia-kurssia.

Henkilökohtaisen avun koordinaattori on puolueeton ja ulkopuolinen, henkilökohtaisen avun palveluntuottajista ja päätöksenteosta riippumaton taho. Asiakkaat ovat palautteessaan pitäneet tätä tärkeänä ja toivoneet, että maakunnallinen palvelu voidaan myös jatkossa toteuttaa näin. Yksilöllisen elämän mahdollistava henkilökohtainen apu ja siihen saatava tuki turvaavat vammaisen henkilön ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kansalaisena. Assistentti.infon kautta vaikutetaan henkilökohtaisen avun asioihin lainsäädäntötasoa myöten ja saadaan eväitä myös paikallisiin tilanteisiin. Kosken kehittäjäyhteisö tarjoaa toiminnalle kotipesän, jossa eettiset näkökulmat, henkilökohtaisten avustajien työnantajat ja työnjohtajat, henkilökohtaiset avustajat, kunnat, järjestöt sekä vammaisneuvostot otetaan tasapuolisesti huomioon.

Sivi Talvensola

Sosiaalipäivystyksen kehittämisen vuodet Keski- Suomessa

Vuonna 2003 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen, että Suomeen luodaan vuoteen 2007 mennessä sosiaalipäivystysjärjestelmä. Keski-Suomeen perustettiin maakunnan kattava

sosiaalipäivystysjärjestelmä, joka aloitti toimintansa vuoden 2007 alusta. Vuodesta 2008 alkaen maaliskuulle 2012 maakunnallista sosiaalipäivystystä on koordinoanut Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. Viimeisin uudistus on viidentoista Mobile-kunnan alueella huhtikuussa 2012 toimintansa aloittanut sosiaalipäivystysyksikkö, jonka myötä varallaolopäivystyksestä siirryttiin pysyvään sosiaalipäivystykseen. Pohjoisessa Keski-Suomessa, Saarikassa ja Viitaseudulla, sosiaalipäivystys järjestetään edelleen vapaamuotoisena varallaolona.

Sosiaalipäivystys on oiva esimerkki onnistuneesta kehittämisprosessista. Hankkeessa luodun perustan kautta on kunta-järjestö-osaamiskeskus-yhteistyössä siirrytty kohti yhdessä määriteltyä tavoitetta. Työ on vaatinut lukuisia keskusteluja erilaisissa kokoonpanoissa sekä mittavan määrän suunnittelua. Kehittämistyön ytimenä on läpi vuosien ollut monialainen työryhmätyöskentely, jossa ajatusta pysyvästä sosiaalipäivystysjärjestelmästä on viety eteenpäin. Tärkeää on ollut myös vuodesta 2007 alkaen kerätty maakunnallinen tilastotieto, joka tekee sosiaalipäivystyksen tarpeen näkyväksi.

Sosiaalipäivystyksen järjestäminen on merkinnyt huomattavaa parannusta etenkin lasten, nuorten ja lapsiperheiden sosiaalipalveluihin. Vaikka sosiaalipäivystyspalvelu on tarkoitettu kaikille kuntalaisille ja alueella oleskeleville, lapsia, nuoria ja lapsiperheitä on sosiaalipäivystyksen käyttäjistä noin 90 prosenttia.

Kehittämistyö ei lopu päivystysyksikön perustamiseen. Nähtäväksi jää, onko tulevaisuuden suunta esimerkiksi koko Keski-Suomen kattava yhteispäivystys, jossa toimisivat erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon päivystys sekä sosiaali- ja kriisipäivystys. Seuraava askel on kuitenkin uuden sosiaalipäivystysyksikön toiminnan vakiinnuttaminen ja päivystysalueiden yhteistyömuotojen luominen.

Sonette.fi

Maakunnan ammattilaisten oma yhteisöverkko Sonette on osoitteessa www.sonette.fi.

Sonetten kautta löytyy työssä tarvittavaa tietoa mm. palveluista, menetelmistä, laeista, koulutuksista ja tapahtumista. Jokaisella käyttäjällä on mahdollisuus myös tehdä sisältöä verkkoon.

Sonetten ylläpidosta vastaava järjestelmäasiantuntija Keski-Suomen sairaanhoitopiirin liikelaitos MediKesissä on Saku Silvasti (info@sonette.fi).

**Mihin ihmeeseen mun
piti mennä?
Tää näyttää, että tänään
on jouluaatto 2013.**

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on maakunnallinen, pysyvä, joustava ja arvostettu sosiaalialan kehittämissyhteisö alan ammattilaisille ja muille toimijoille.

Kosken yhteystiedot:

johtaja	kehittämispäällikkö	suunnittelija
Marja Heikkilä	Raili Haaki	Sivi Talvensola
0400 546 613	050 304 6245	0400 904 663

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry

Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusta pitää yllä Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksen jäseninä ovat Keski-Suomen kunnat, alan oppilaitokset ja lukuisa joukko sosiaalialan järjestöjä.

Kosken kotisivut: www.koskeverkko.fi

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@koske.fi

Osoite:

Matarankatu 4
40100 Jyväskylä

Keskustelua alan ajankohtaisista aiheista Facebook-sivuilla:
WANTED – Sosiaalialan positiivinen ammattilainen

